

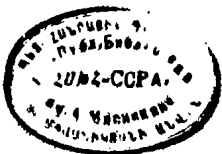
պղինձի տեղ երկաթի նախապատուութիւն տրուած ըլլայ, և երկաթը թազաւորին հիւսիսային արշաւանքներուն արգասիքն է:

Պիանսօի բրուտագործութիւնը կը պատկանի փոքր Ասիոյ կանխագոյն շրջանի արուեստին, որուն կը հանգիպինք Աստուրի և Նիուէի անցքերուն ատեն: Լաւ շինուած և ունեւիթներով սափորներու ստեղծ կը պատահինք: Հասարակ առօթները սեւ կաւէ են, յղկուած և փայլուն. բայց նշանակելի թիւ մը կը կազմեն այն առանները, որոնք շատ կը նմանին փոփոքի մէջ գտնուածներուն, և որոնց յատկանիշն է կարմիր կիտուածներ ունենալը. ասիկա մեզ կը յիշեցնէ Վասիական անօթները: Գիտի և իւր կը պահուէին մեծ կարասներու մէջ, բարձրաքանդակ հիւսկէն դրուագներով նկարազարդ և այդ դէպքերու պատմութիւնն ալ նշանակուած բեւերազրեցով: Ասոնց նման կարասներ հողէն հանուած են նաեւ Պողազ ֆէօյ. երբեմն ալ կենդանակերպ զարդեր ազուցուած էին անոնց շրթներուն:

Վանեան հագուստը ցուրտ կլիմայի հագուստ էր: Ժողովուրդը կը կրէր կօշիկ մը՝ որ հազիւ ոտքերուն կէտը կը ծածկէր. կը հագնէր վերարկու և հաւանաբար ներքնազարտիք, իսկ զինուորները իրենց զուիւրը կը պաշտպանէին սաղաւարտով. ասոնցմէ շատերը մահիկներ ունէին Յունաց կամ կարկէմիլի Հիթիթներուն սաղաւարտներուն նման:

Ամփոփելով, կը տեսնենք արդարեւ, որ հագուստի, զեղարուեստի և բրուտագործութեան տեսակէտով ընդհանուր նմանութիւն մը կար Հայկական բարձրաւանդակի բնակչութեան, և փոքր Ասիոյ բնակչութիւններուն մէջ, այն շրջանին՝ երբ Վանեան թագաւորութիւնը բարձրագու և ինկաւ:

ԹԳԳ. Ե. ՔԻՒՐՏԵՆՍ

Ֆ. ՆԱՆՍԷՆԻ

«ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԵՒ ՄԵՐՁԱՆՈՐ ԱՐԵՒԵԼՔ»

Ֆ. Նանսէն իրատարակած է գիրք մը «Հայաստան և Մերձաւոր Արեւելք» մտրվեկերէմ, որոյ ֆրամսերէմ թարգմանութիւնը՝ կատարուած Առաջ Օտեւէն, լոյս տեսած է Մասիս տպարանէմ. Այս գիրքը արդիւմք է Ազգերու Ժողովի կողմէ որոշուած Յամձմաժողովիմ՝ որու պետը Նանսէն էր, Հայաստան ըրած ուղեւորութեամ, քմնելու հրկրիմ մէջ ոռոգմամ կարիւրութիւն և զամազամ եղամակմըմ, մասմաւորապէս Մարդարապատի ամընք դաշտամասիմ համար, Հիդրմակը սակայմ այս գրքիմ մէջ միայմ ոռոգմամ ձեռմարկիմ վրայ չի խօսիր, այլ իր բովանդակ ուղեւորութեամ պատմութիւնը կ'ըմէ, սկսեալ մեկմումի կէտէմ՝ Թրիէստէմ միմչե Պ. Պրիս Ժամա. մումը և ապա Վրաստան. ասոր կը կցէ վրաց պատմութեմէմ դրուագմը մը. այս բոլորը կը զրաւեմ հատորիմ 118 էջերը. Ապա կը սկսի պատմութիւնը Յամձմաժողովիմ Հայաստան ուղեւորութեամ և քմնակամ պտոյտմըմ, միմչե 251 էջ, և հուկը կը յաւելու երկու առամձիմ զուրմըմ, Հայաստանի պատմութեամ ամփոփումը, և Հայաստան արդի Ժամամակմըմ (էջ 368):

Գրքիմ ամէմհատըքրպրկամ մասը ուղեւորութեամ մերկայացում է Հայ Համրապետութեամ հողամասիմ մէջ, Նանսէն տմեսակամ ու երկրագործակամ տեսակէտէմ զատ, ամընքը երկերը՝ ուր պտտած է, կը քմէ մարդարամակամ, ազգագրակամ, զեղարուեստակամ դիտումով տեսնելու, Երբ ու մկարագրութիւնը կ'ըմէ, տիպարմը կը մշմարէ, բարքը ու սովորութիւնմը վեր կը համէ. կը զբաղի միամզմայմ արուեստի հիմ գործերու քմնութեամբ, կրթակամ հաստատութեամ տեսութեամբ, Օտարէ մը մերկայացուած մոր Հայաստանի արդար պատկերմ է, որ ամհրաժեշտ է տեսմել՝ ճիշտ գաղափար մը կազմելու համար մեր երկրիմ կացութեամ:

ԽԱՐ.

